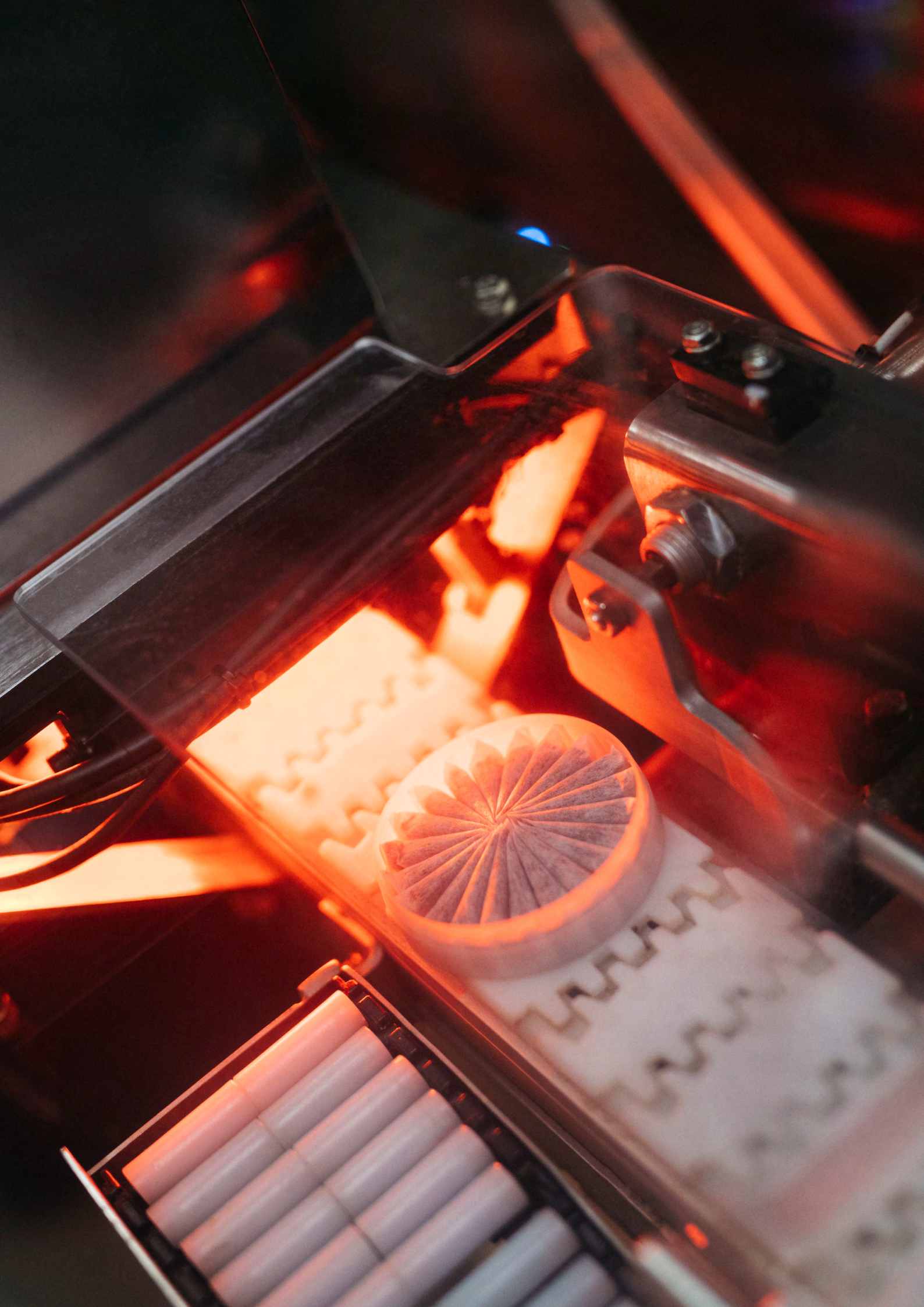

RAPPORT

SNUS GER TUSENTALS JOBB I SVERIGE

Sverige är unikt. Genom att vi har en lång tradition av att använda snus och en stark industri för snus och nikotinportioner har vi bland den lägsta andelen rökare i världen. Enligt EU:s mål är Sverige idag ett rökfritt land. Resultatet är förbättrad folkhälsa, tusentals arbetstillfällen och en snabbt växande export.

I dag sysselsätter branschen omkring 3 300 personer direkt och bedöms skapa omkring 10 000 arbetstillfällen i hela värdekedjan. Exporten har vuxit från några hundra miljoner kronor i slutet av 1990-talet till närmare 7 miljarder kronor per år, vilket gjort Sverige till ett ledande exportland inom rökfria nikotinprodukter.

Samtidigt står branschen inför ett avgörande vägval. När EU nu ser över regelverket för nikotinprodukter kommer besluten att påverka investeringar, innovation, export och framtida arbetstillfällen i Sverige. En reglering som bygger på vetenskap och proportionerliga riskbedömningar kan stärka både folkhälsan och svensk konkurrenskraft. En reglering som motverkar utvecklingen riskerar i stället att flytta produktion, investeringar och jobb till andra länder.

Rapportens slutsats är att Sverige har ett gediget kunskapsläge och en unik industriell kompetens. Det ger goda förutsättningar att fortsatt förena folkhälsa, innovation, export och industriell utveckling. För att lyckas krävs ett tydligt svenskt ledarskap inför de kommande besluten inom EU.

Rapporten visar bland annat att:

- **Sverige har EU:s lägsta andel dagligrökare och en lång tradition av rökfria nikotinprodukter**
- **Den svenska snus- och nikotinindustrin sysselsätter omkring 3 300 personer direkt och omkring 10 000 personer i hela värdekedjan**
- **Exporten har vuxit till cirka 6,9 miljarder kronor och fortsätter att öka**
- **Sverige har utvecklat världsledande kompetens inom produktion, kvalitet och produktutveckling**
- **Om de förslag som presenteras genomförs kommer detta ha stor betydelse för framtida jobb, investeringar och export**

Snusets betydelse för jobb, folkhälsa och politik

Snus är en unik svensk tradition. Trots att produkten är förbjuden inom EU är den tillåten i Sverige. För nikotinportioner, ofta kallade vitt snus, gäller nationella regler i väntan på ett gemensamt EU-regelverk. I Sverige har dessa produkter varit reglerade i lag sedan 2022. Samtidigt har landet i dag den lägsta andelen rökare inom EU. Traditionellt snus tillverkas av tobak, salt, vatten och smakämnen. Tobaken innehåller nikotin, som är beroendeframkallande. Nikotinportioner består i stället av fyllnadsmaterial, nikotin och smakämnen samt ämnen som reglerar surhet och fuktighet. Båda produkterna skapar arbetstillfällen och exportintäkter. Genom punktskatter bidrar de dessutom till statens inkomster, utöver de skatteintäkter som produktion och löner genererar.

I svensk lagstiftning likställs snus med livsmedel. Sedan 1971 omfattas tillverkningen därför av samma hygienregler och krav på innehållsförteckning som andra livsmedel. Livsmedelsverket utfärdar föreskrifter för snus och har bland annat infört gränsvärden för potentiellt skadliga ämnen, exempelvis tungmetaller, utifrån nivåer som bedöms som säkra för livsmedel. Även arbetsmarknadens organisering följer den svenska modellen: fackligt anslutna medarbetare inom snusproduktionen tillhör Livsmedelsarbetareförbundet, medan företag med kollektivavtal är medlemmar i Livsmedelsföretagen.

Internationellt brukar Sveriges utveckling beskrivas som "The Swedish Experience". Begreppet syftar på att andelen dagligrökare har sjunkit till fem procent, samtidigt som tobak och nikotin i högre grad används i form av snus eller nikotinportioner. Andelen svenskar som använder tobaks- och nikotinprodukter ligger omkring genomsnittet, men många har slutat röka med hjälp av snus eller aldrig börjat. När den hälsoskadliga röken undviks blir folkhälsoresultaten bättre i Sverige än i stora delar av övriga EU. Det är den svenska modellen för tobakspolitik. Regleringar, skatter och rökförbud har varit betydelsefulla, men liknande åtgärder finns även i länder som inte nått samma resultat. Sverige skiljer sig därför från övriga EU, även om jämförbara mönster syns i Norge, där snus är tillåtet, samt i Storbritannien och Nya Zeeland, där vejpning är vanligare än rökning.

När EU nu ska reglera dessa produkter står därför både arbetstillfällen och folkhälsa på spel. Sverige har en viktig roll i det fortsatta arbetet: landet har nått målet om högst fem procent rökning, besitter särskild kompetens inom tillverkningen och har redan en balanserad lagstiftning för snus och nikotinportioner.

Den svenska snus- och nikotinindustrin är därför inte bara en folkhälsofråga. Den är också en strategiskt viktig näring som skapar jobb, exportintäkter, innovation och tillväxt. Framtida reglering behöver därför utformas så att både folkhälsan och industrins fortsatta utveckling kan värnas.

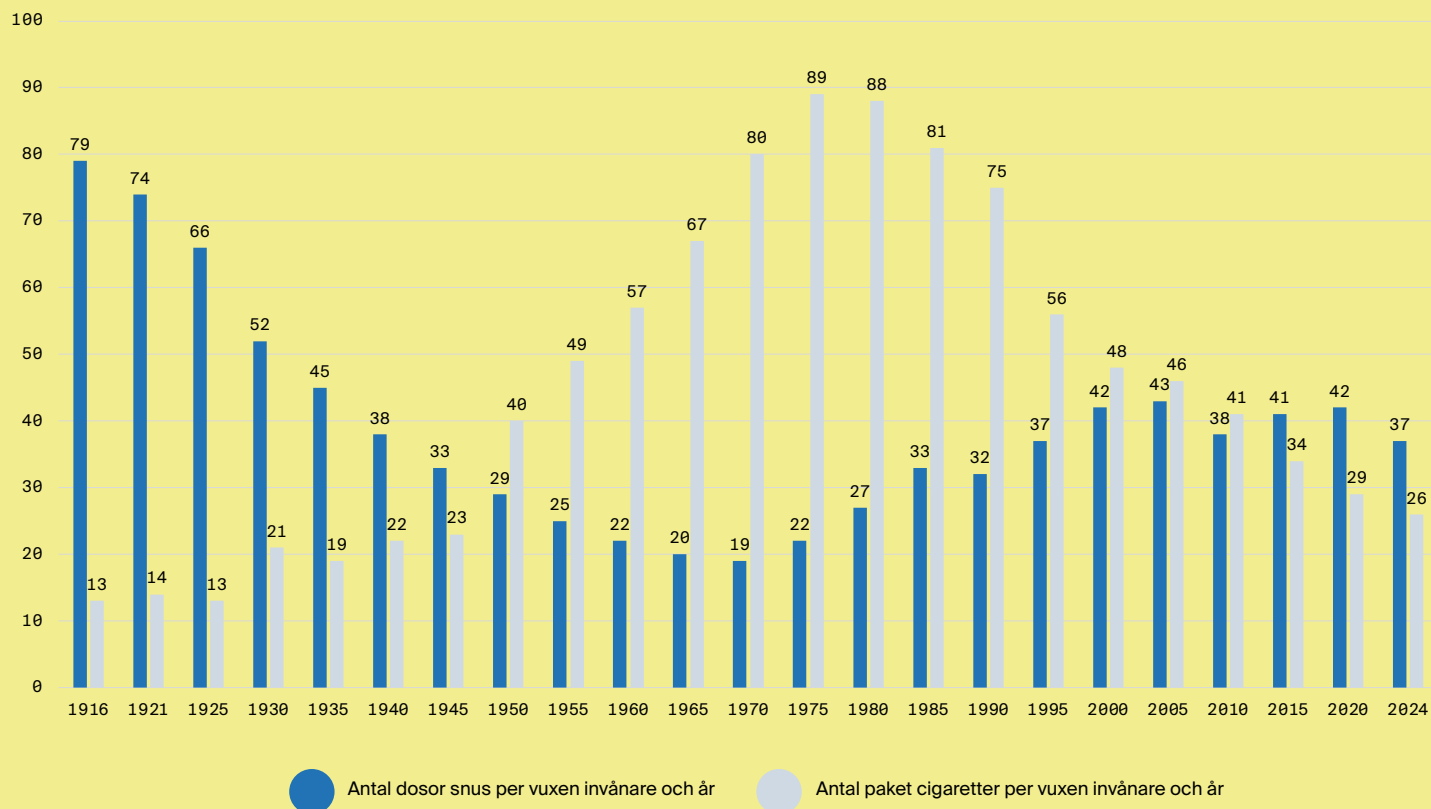
Snusets historia

Snuset har en lång historia. Från att Columbus tog med tobaksplantan till Europa, vidare till att luktsnuset blev populärt vid det franska hovet och därifrån spreds till andra länder. I Sverige uppstod bruket att blanda malen tobak med salt, vatten och pottaska till det som fortfarande kallas lössnus. År 1822 lanserades Ettan och sedan dess har snus varit en distinkt del av svensk kultur. Gustaf Fröding, Astrid Lindgren och Vilhelm Moberg har skildrat snusets betydelse.

Efter första världskriget blev cigaretterna allt mer populära och fler svenskar blev rökare. Den trenden blev ännu starkare efter andra världskriget.

1970 var snusandet som lägst i Sverige och då var det också lägst antal personer anställda i det som då var ett statligt tobaksmonopol. I samband med att informationen om kopplingen mellan rökning och lungcancer blev mer spridd, så minskade främst de svenska männen sin rökning och snusandet ökade igen. Den trenden förstärktes med lanseringen av portionssnuset. Under det tidiga 2000-talet hade det skett en minskning av antalet anställda, men fler företag hade startat snustillverkning.

Tobakskonsumtion i Sverige 1916-2024

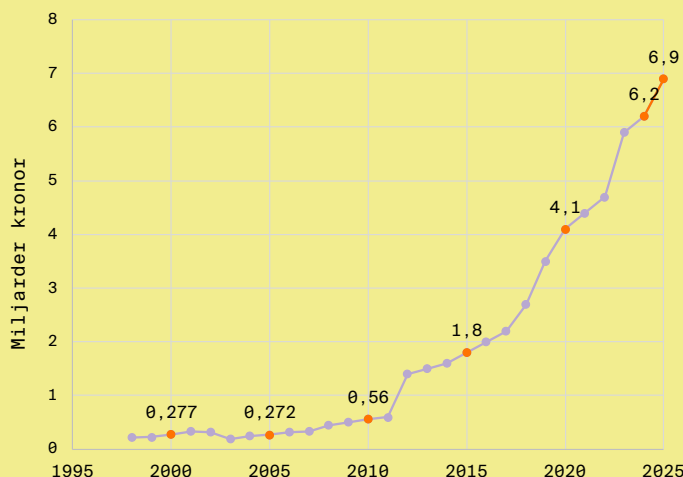
Källa: SCB och CAN

2015 bildades Svenska Snustillverkarföreningen och strax därefter lanserades nikotinportioner (vitt snus) i Sverige. Det var starten på en tillväxt i antalet jobb och ökade exportintäkter till Sverige. Exakt hur många som jobbar direkt med produktion är svårt att veta, eftersom branschen är i tillväxt. Nu bedöms mer än 3 300 personer vara direkt sysselsatta med produktion i företagen. Där ingår SMD Logistics som distribuerar produkterna inom Sverige vidare till butikerna. En allt större andel av produktionen går utomlands.

Exakta beräkningar på hur många ytterligare jobb som skapas hos underleverantörer, reparation och service, transport, distribution och handel, är svåra att göra. En standardmodell på 2,9 ytterligare jobbtillfällen för varje jobb inom industriell produktion, ger att marknaden i Sverige är omkring 10 000 jobb i 50 företag och i tusentals butiker över hela landet. Och det är en marknad som växer och kan växa ytterligare med en klok reglering. De jobb som skapas som en följd av efterfrågan på produkter som utgör ett alternativ till cigaretter är flera. All industriell tillverkning kräver kompetens för att hantera en produktionslina. Men även de som tillverkar förpackningsmaterial som snusdosor och etiketter, kringtjänster inom forskning och utveckling och kompetens inom laboratorier och testning behövs också. Och naturligtvis logistik och lager, transport och distribution, försäljning och till slut återvinning.

Exportinkomsterna har ökat kraftigt under de senaste 15 åren, till följd av att fler väljer att sluta med cigaretter eller aldrig börja. Norge är fortfarande den största marknaden, men fler länder i Europa reglerar nikotinportioner och möjliggör därför export dit. Länder som Frankrike, Belgien och Nederländerna har förbjudit nikotinportioner, medan exempelvis Italien, Grekland, Tjeckien och Ungern bedöms ha potential som tillväxtmarknader. Utanför Europa är det oftare hårdare regleringar mot nya produkter än mot cigaretter, vilket försvårar övergången från rökning till rökfritt nikotin.

Svensk snusexport 1998-2025

Källa: SCB, Varuimport och varuexport efter varugrupp (SITC). 1998-2024.

Exportökningen visar att svensk kompetens och innovation möter en växande internationell efterfrågan. Branschen har därmed utvecklats från en nationell industri till en betydande svensk exportnäring.

De fem största snusföretagen i Sverige har verksamhet i:

Göteborg/Kungälv, Malmö, Sävsjö, Vårgårda och Upplands-Bro och Enköping. Men även Helsingborg, Alvesta, Jönköping och Ödeshög har betydande tillverkning.

Varumärkesmässigt så tillverkas Ettan, General, Röda Lacket och Göteborgs Rapé i Göteborg, ZYN i Kungälv, Velo och Lundgrens i Malmö, Skruf och Knox i Sävsjö, Vårgårda och Nordic Spirit i Vårgårda och Loop i Upplands-Bro. Det är alltså både folkkära klassiker och nya favoriter som tillverkas i olika delar av landet.

Sverige och EU

Kombinationen snus, Sverige och EU har aldrig varit enkel. EU förbjöd snus 1992 och Sverige fick ett undantag i anslutningsfördraget. Annars hade svenska folket sannolikt röstat nej i folkomröstningen 1994. Det svenska undantaget innebär att det enbart är Sverige som beslutar om tobakssnuset. I samband med att EU:s nuvarande tobaksproduktsdirektiv antogs 2014 så kvarstod EU-förbudet mot försäljning av snus i andra EU-länder, medan alla andra tobaksprodukter var fortsatt tillåtna.

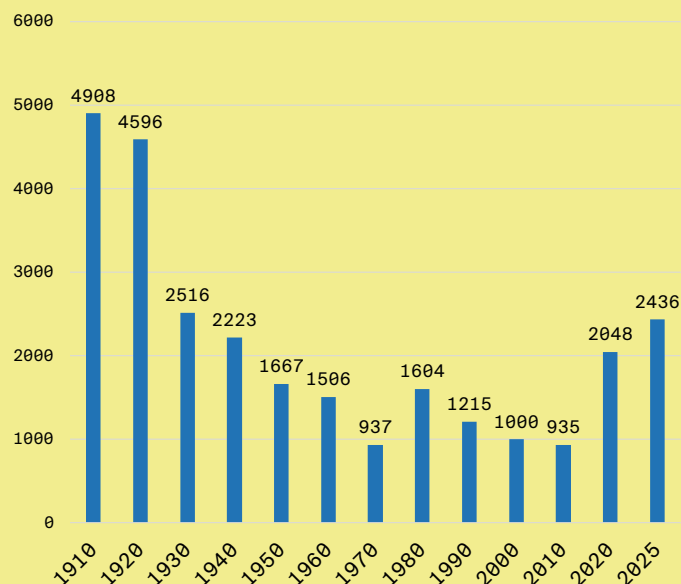
Nikotinportioner (vitt snus) lanserades i Sverige 2016. De reglerades då enbart under produktsäkerhetslagen. 2019 samlades branschen för riktlinjer gällande åldersgräns, hälsovarningens utformning och begränsad marknadsföring. De två övergripande skälen var att inte ha en snedvridning gentemot traditionellt snus och visa på den svenska branschens vilja att ta ansvar. Det finns även en tillverkningsstandard enligt SiS, som samtliga större tillverkare anslutit sig till. Där ingår mer tekniska krav, men även en begränsning av mängden nikotin i varje portion, något som lagstiftaren inte ställt som krav.

1 augusti 2022 trädde lagen om nya nikotinprodukter i kraft. Den har alltså gällt i Sverige i fyra år. Då blev det lagstadgat med åldersgräns för köp, hälsovarning om att nikotin är ett beroendeframkallande ämne och begränsningar i marknadsföringen. Smakerna regleras av Livsmedelsverket och utgår från den lista med tillåtna tillsatser som EU:s livsmedelssäkerhetsorgan, EFSA, sammanställt.

I EU är nikotinportioner inte harmoniserade och trots att produkten är lagreglerad i ett medlemsland och det råder fri rörlighet på den inre marknaden, så har länder som Belgien, Nederländerna och Frankrike infört nationella förbud, samtidigt som cigaretter är tillåtna i dessa länder.

Spanien och Luxemburg har föreslagit en reglering med så låg nikotinhalt att produkten blir meningslös som ersättning för rökare.

Antal anställda i snustillverkningsindustrin, Sverige, 1910-2025

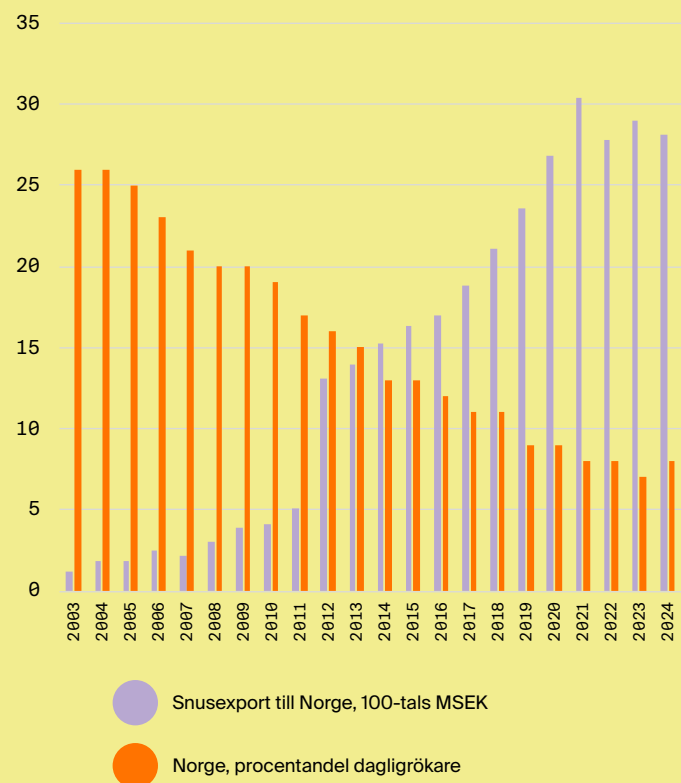

Källa: Statistisk årsbok 1914-2014, samt SCB

Polen har föreslagit smakförbud på andra smaker än "tobak", vad det nu är i en produkt som inte är tillverkad av tobak. Det rör sig alltså om en artificiell smak, som dessutom försöker efterlikna det som rökaren redan får i en cigarett. Sådana regleringar har på andra håll i världen lett till en ökning av cigarettrökandet och en avbruten nedåtgående trend. Produkter som saknar efterfrågan kommer inte att bli sålda. Och därmed inte heller tillverkas.

När EU ska uppdatera tobaksproduktdirektivet och reglera och harmonisera nikotinprodukter är det därför mycket som står på spel. Snuset är en folklig tradition och vårt undantag har bidragit till att svenska män har lägst risk för lungcancerdiagnos av samtliga män i EU. Men det handlar också om jobben och framtiden för den kompetens och det kunnande som finns i Sverige.

Export av snus och nikotinpåsar samt procentandel dagligrökare, Norge

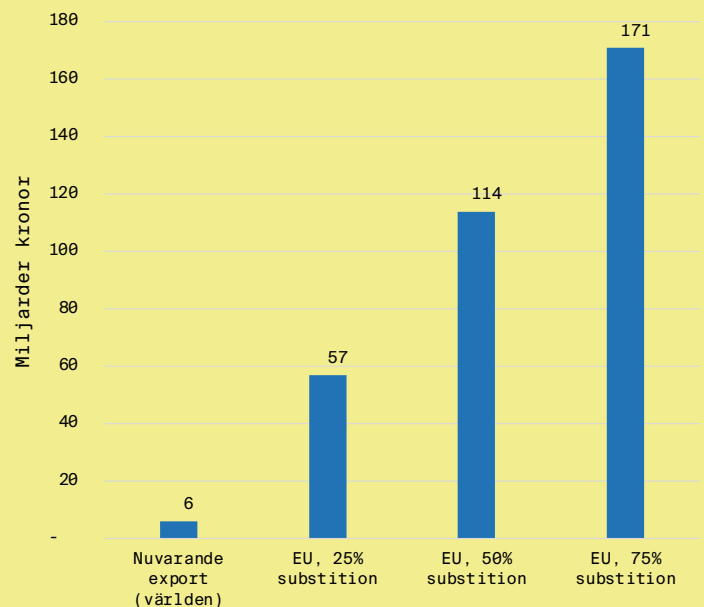

Källa: SCB, samt SIRIUS/FHI Norge

Med uppskattningsvis 85-90 miljoner rökare i EU, skulle en förändrad konsumtion kunna betyda mycket för svensk del. I Sverige är det fler som snusar än som röker. Det är inte sannolikt att övriga Europa på kort tid skulle genomföra en motsvarande förändring. Men om bara två procent av EU:s rökare skulle sluta röka och börja snusa, så innebär det en fördubbling av marknaden i Europa. Om var fjärde rökande europé skulle börja snusa är det en potentiell tiodubbling av den svenska exporten. En sådan efterfrågan skulle naturligtvis skapa ytterligare jobb i Sverige, men ju kraftigare konsumenterna rör sig från cigaretter till nikotinportioner, desto större blir incitamenten för bolagen att investera i andra länder än Sverige. En rimlig bedömning är ändå att redan vid en fjärdedel av rökarna som byter så skulle det innebära dubbelt så många jobb i Sverige.

Den unika kompetens som finns i Sverige är såklart en fördel, men en tillväxtmarknad kommer att innebära produktion även i andra länder inom EU. Det finns redan företag som utgör kluster i länder som Polen och Baltikum. Och utanför EU finns tillverkning i Indien och Dubai. Kina har ännu varit mer försiktiga på den här marknaden, men har förstås en teoretisk förmåga att öka även sin produktion. Med ett dåligt ramverk inom EU finns risken att jobben flyttar till andra länder och att det uppstår en illegal marknad i Europa.

Om EU:s rökare bytte till snus, olika scenarier

Källa: Egna beräkningar utifrån basfakta

Vad står på spel?

Hur tobaks- och nikotinprodukter kommer att regleras är oklart. EU-Kommissionären Oliver Várhelyi har offentligt kungjort uppfattningen att nikotinportioner är lika skadliga för hälsan som att röka cigaretter. Den åsikten saknar helt stöd i forskningen. Samtidigt har FDA i USA granskat nikotinportioner och godkänt att Zyn får marknadsföras som ett mindre skadligt alternativ till cigaretter. I Norge har det sedan länge bedrivits forskning vid SIRIUS (Statens institutt for rusmiddelforskning) som visat att snus har betydligt lägre påverkan på hälsan än vad rökning har och dessutom att förekomsten av snus gör att fler väljer bort cigaretterna. I Storbritannien har Cancer Research UK länge förespråkat att rökare borde byta till vejp, för att minimera de skadliga effekterna av nikotinanvändning. Det finns alltså vetenskap att luta sig mot, men då behöver man söka sig utanför EU. Det verkar som att det gamla EU-beslutet från 1992 att förbjuda snus fortfarande är styrande. I EU råder alltså en ideologisk linje, medan USA och Norge lutar sig mot evidens.

Sverige har därför en unik position. Med den långa snustraditionen och tydliga fördelar när det gäller hälsodata har Sverige redan nått EU:s mål om högst fem procents rökare, 14 år före 2040. Övriga EU har bara minskat rökningen från 26 till 22 procent sedan 2012, vilket gör att målet inte kommer att nås förrän 2095 med nuvarande takt.

Den svenska regeringen har försvarat snuset. Finansminister Elisabeth Svantesson har lagt in veto mot förslagen om att införa en särskild EU-skatt på just tobak och nikotin. Förslag om minimibeskattnings för nikotinportioner har också avvisats av Sverige, då det skulle innebära en chockhöjning.

Svenska socialdemokrater har skrivit brev till Ursula von der Leyen angående det franska förbudet mot innehav av nikotinportioner, vilket gör att EU-parlamentets sessioner i Strasbourg utgör ett hinder mot att ta med sig en dosa på jobbet.

Det finns en tydlig politisk vilja att värna snuset, men strategin saknas och det finns ingen tydlig och bred svensk linje. Fler svenska politiker behöver lyfta fram Sverige som ett framgångsrikt exempel när det gäller att minska rökningen och dess skadeverkningar. Men det skulle också behövas ett politiskt handslag före valet i september. Oavsett valutgången behöver den nya regeringen ta sig an frågan om hur nikotinportioner ska regleras i EU. Regeringen behöver visa ledarskap i frågan och forma allianser med andra länder som också insett fördelarna med rökfria produkter.

Vi ställer följande krav på svenska politiker:

- 1. Informera sakligt om skillnaden i hälsoeffekt mellan att röka och snusa**
- 2. Skydda unga och inför langningsförbud och obligatorisk ålderskontroll**
- 3. Värna svenska jobb och svensk export**
- 4. Driv principen om beskattning baserat på hälsorisk och samhällskostnad**
- 5. Se till att ett brett politiskt handslag kommer till stånd**
- 6. Regeringen måste aktivt visa ledarskap och forma allianser inom EU**

Sverige har en unik möjlighet att visa att god folkhälsa, innovation, konkurrenskraft och industriell utveckling kan gå hand i hand. Om rätt beslut fattas kan den svenska modellen bli ett föredöme även för andra europeiska länder.

Snus är så mycket mer än bara snus. Det är en symbol för Sverige och svensk kultur. Det är en produkt som hjälper människor att sluta röka eller ännu bättre, gör att de aldrig börjar. Snus är också entreprenörskap, innovation och arbetstillfällen i hela landet. Det borde vara självklart för alla svenska politiker att stå upp för snuset och för de tusentals personer som arbetar inom snusindustrin.

Källor, referenser och vidare läsning:

Tabeller och grafer

Tobakskonsumtion i Sverige: SCB och CAN

Svensk snusexport: SCB, Varuimport och varuexport efter varugrupp (SITC). 1998–2024.

Antalet anställda: Statistisk årsbok 1914–2014, samt SCB

Export och procentandel dagligrökare, Norge: SCB, samt SIRIUS/FHI Norge

Referenser och vidare läsning

[Adult smoking habits in the UK - Office for National Statistics](#)

[Evaluation of the legislative framework for tobacco control - European Commission](#)

[Review of the Scientific Literature on Snus \(Swedish Moist Snuff\)](#)

[Røyking, snus og e-sigarettar i Noreg - FHI](#)

[Saving lives in Sweden, banned by the EU: experts call for change to smokeless tobacco policy - The Counterfactual](#)

[Snuskommissionen: Så många liv kan snuset rädda](#)

[The Swedish Experience - Snusforumet](#)

[Trends in smoking and vaping: New Zealand Health Survey 2023/24 | Ministry of Health NZ](#)

NICOTINE PO

NORDIT
SWEET MINT

SWEET MINT

Denna produkt innehåller nikotin

**LIVSMEDELSFÖRETAGEN ÄR EN BRANSCH- OCH
ARBETSGIVARORGANISATION FÖR ALLA SOM TILLVERKAR
MAT OCH DRYCK I SVERIGE.**

LÄS MER PÅ LIVSMEDELSFÖRETAGEN.SE

LIVSMEDELSFÖRETAGEN